

Uredništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 7, I. nadstropje.
Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak petek
zjutraj in stane s
poštnino vred za
celo leto 15 Din, za pol
leta 7-50 Din, za četrt
leta 3-75 Din.

Posamezna številka 40 p

MIRNA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 7, I. nadstropje.
Telefon štev. 7.

.....
Inserati: Ena šest-
stolpna petivrstica
(prostor 3 mm visok
in 42 mm širok) 50 p.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka 40 p

4. štev.

Gornja Radgona, dne 27. januarja 1922.

IV. leto.

+ Papež Benedikt XV.

Po predhodnem mučnem pričakovanju poteka papeževe bolezn, o kateri je časopisje pisalo komaj dober teden pred smrtjo — je ves krščanski svet navdala globoka potrnost, ko je uradni brzojav naznanil iz Rima, da je dne 22. januarja ob šesti uri zjutraj umrl papež Benedikt XV, poglavar vesoljne krščanske cerkve, prvaka apostolov sv. Petra 259. naslednik, patriarh zapadnih dežel, primas Italije, nadškof in metropolit rimske provincije, rimski škof. —

Sv. oče Benedikt XV. je za časa svojega sedemletnega pontifikata izpolnil mnogo slavnih listov Svoje zgodovine. On je eden najznamenitejših papežev in ž njim je tesno spojena svetovna vojna in njen konec.

Veliki pokojnik izhaja iz plemenitega rodu della Chiesa.

Jakob della Chiesa — tako se je prej imenoval, je bil rojen v Genovi 21. novembra 1854, v mašnika posvečen 21. decembra 1878, za nadškofa v Bologni potrjen 16. decembra 1907, posvečen 22. decembra 1907, kardinal-duhovnik z naslovom SS. Quattro Coronati 25. maja 1914, za papeža izvoljen 3. septembra 1914, venčan 6. septembra 1914.

Vest o smrti sv. očeta, poglavarja vesoljnega krščanstva, izkušenega in vplivnega diplomata, velikega apostola miru — ni potrla samo katoliškega sveta, marveč vse narode in najsi pripadajo tej ali oni veri. In kako tudi ne? S tem, da je nehala biti njegovo zlato srce, ki je svetilo skozi dobo strašnega klanja in svetovne morije kakor svareči svetilnik, ki kaže pot k miru in spravljivosti — je izgubil svet pravičnega diplomata in izkušenega politika. Z nepopisljivo energijo se je trudil, doseči sporazum med vojskujočimi se narodi in mirovna akcija velikega pokojnika je napolnila predale časopisja za dolgo dobo. Navidez neuspešno je bilo njegovo delo, naperjeno očitvidno in jasno proti največjemu socialnemu zlu: materializmu v spremstvu mamonizma in velekapitalizma. V tem znamenju se je razvnel svetovni požar, v tem znamenju so se podpisovale mirovne pogodbe. Pravični papež Benedikt XV. je vse to kot dobroizšolani politik vedel, zato se je trudil na vse načine, da odstrani prokletstvo vojne od trpečega človeštva. — Kmalu po nastopu svoje velike službe je izdal znamenito okrožnico, ki je izšla v novembru l. 1914; tam obsoja nekulturno klanje od pohlepa po bogastvu zapeljanega človeštva „ko vendar obstojajo drugačna pota in sredstva, da se popravi storjena krivica“. Bolelo ga je, da se v dobi, ko človeštvo najbolj povdarja človekoljubnost, razvname tako strašno klanje ljudi, ki so vendar vsi bratje med seboj. Takoj ob izbruhu strašne vojne je jasno povedal svetu, da je vojna nastala radi nekrščanskih notranjih socialnih (družabnih) razmer, radi katerih se je morala krščanska ljubezen umakniti ostudnem pohlepu po bogastvu, ki je izvor vsega zla.

Svetovni požar je gorel v strašnih plamenih in od pravkar omenjene prve okrožnice pa do konca vojne je deloval Benedikt XV. neumorno na enem cilju: Mir in sporazum med narodi. Znameniti so njegovi mirovni predlogi, v katerih se zrcali krščanska pravičnost in stroga nepristranost, tako redki lastnosti velikih

diplomatov. Nevtralnost papežev so kakor znano, zelo oteževali od vseh strani, vendar se ni dal motiti in je hodi vedno-le po začrtani poti. Ko je videl, da je zamanj vse njegovo prizadevanje za dosego miru, je izrekel, da hoče vse vojskujoče z enako ljubeznijo objemati. Besedam velikega pokojnika so kmalu sledila velikopotezna dejanja. Katero srce brez razlike vere se jih ne spominja? Zavzel se je v prvi vrsti za človeško postopanje z vojnimi ujetniki, za izmenjavo invalidov, za lečenje tuberkuloznih (jetičnih) ujetnikov v Švici, za pomiloščenje rodoljubov, ki so bili od okupacijskih oblasti obsojeni na smrt, za begunce in sirote, proti upostoševanju zasedenih krajev, proti uničevanju človeških življenj in objektov potom eroplanov itd.

V mesecu juliju 1915 zabeleži zgodovina svareči opomin sv. očeta vsem vlastodržcem, da bodo za vse strašne posledice započete klanja odgovarjali pred Velikim Sodnikom.

Znamenita je okrožnica od decembra istega leta, kjer podaja osnutek svojih mirovnih pogojev. Značilna je njegova beseda, polna preroškega duha „kdor hoče mir zgraditi na maščevanju, ta naj pomni, da narodi ne umrejo. „Kakor slutnja o koncu začasnih strahovalcev človeštva se bere tak opomin... Ni več Hohenzollern, ni Habsburg, ni Romanovičev, neukrotljivih začetnikov strašne vojne —.

Ko je videl, da je njegovo prizadevanje zamanj se je takoj vrgel na karitativno delo, delo krščanske ljubezni in usmiljenja. Izdal je velikanske svote za pomoč vsem prizadetim narodom brez razlike vere in narodnosti in to delo vodil do smrtne postelje. Njegovo zadnje delo je bila pomožna akcija za nesrečno, gladujočo Rusijo.

Naslednje l. 1917 je izdal zgodovinsko važno okrožnico „Poglavarjem vojujočih narodov —“. Ta okrožnica bo govorila poznim rodovom, da je izgubilo človeštvo s papežem Benediktom XV. pravičnega zagovornika. Znani Wilsonovi predlogi so v tesni zvezi z delom in prizadevanjem velikega pokojnika.

In ta mož je umrl. Njegovo klicanje po pravici in ljubezni je navidezno ostalo glas vpijočega v puščavi. Ko leži veliki zaščitnik človeštva na mrtvaškem odru, zborujejo razne konference, priznavajo napake, pred katerimi jih je celo vojno svaril neumrljivi Benedikt XV.

Veliki pokojnik je pokazal edino pravo pot k ozdravljenju sveta: pravična socialna politika na znotraj v smislu Leona, spoštovanje prava pred silo v internacionalnih odnosih, razorožitev in rabsodišče ter upoštevanje ljudske volje in ljudskih potreb, zapostavljanje sebičnih in razrednih interesov za splošnim blagrom.

To oporoko nam je zapustil Benedikt XV.!

Počivaj v miru, veliki apostol miru, zaščitnik trpečih, bednih in zatiranih.

Bog Oče, Delilec pravice naj Ti nakloni Svoje plačilo.

R. I. P.

Svetovna politika in mi.

Kdor pazno zasleduje svetovno politiko, je prišel na to, da bosta Anglija in Amerika kazale v dolgo bodočnost smer svetovne politike. Anglija nikakor ni zastoj dala lrcem sicer težko izvojevano svobodo, tudi se ni zamanj trudila rešiti ne baš lahko pacifiško vprašanje, ki predstavlja spor med Ameriko in Japonsko. Podjetni Angleži so nadalje mnogo žrtvovali v to, da bi dali svobodnemu gospodarskemu razvoju vseh narodov in držav — ugodna tla. Seveda ni to stremljenje nesebično.

Ni pa vse zlato, kar se sveti. Če primerjamo državne proračune Velike Britanije (Angleške), vidimo, da so isti do sedemkrat večji kakor so bili napr. leta 1914. Tudi beda se med najnižjimi sloji razširja in ogroža celo takozvani „srednji“ stan. Davčni vijak pa vrta neusmiljeno v mozeg in meso angleškega ljudstva. Angleška trgovina je izgubila na slovesu in danes ne stoji na isti višini, kakor nekdanj. Kakor smo že v dnevnikih vesteh poročali, raste na Angleškem brezposelnost. Čez dva miliona ljudi nima dela. Posledica tega je grozna draginja; vsled visokih cen angleških izdelkov — se isti ne morejo izvažati v Evropo, ki je sama polna beračije in pomanjkanja.

Iz tega vsega pač vidimo, da na Angleškem gospodarstvo propada, dočim je med vojno se držalo na višku svoje moči.

Z rešitvijo irskega vprašanja in ureditvijo japonsko-ameriškega spora je po mnenju angleških politikov odstranjena glavna ovira za vpostavitev boljših gospodarskih odnošajev, obenem pa je dan predpogoj za skupno anglo-amerikansko politiko. Amerika, ki s svojim zlatom vzdržuje Evropo se zelo trudi, da bi ozdravila naše gnile valutne razmere in tako dvignila prekomorsko trgovino z onim blagom, ki leži po ameriških skladiščih in bo, ako se ne spravi za dobro protivrednost na trg — propadlo. Iz tega vidika se nam sama od sebe pojasnjuje velika skrb Anglije za ureditev gospodarskega položaja Nemčije in Rusije.

Vsi ti pojavi pa so za ostale države in državnice v Evropi velikega pomena in važnosti, tako tudi za Jugoslavijo.

Ako bodo naši vodilni državniki na mestu, bodo šli Angliji in Ameriki pri tem stremljenju na roko. Tudi Franciji je mnogo ežeče na tem, da se ozdravi gospodarsko stanje Evrope. To je najvažnejši cilj in temu cilju treba podrediti notranjo in zunanjo politiko. Kakó notranjo politiko?

Ni težko. Vsa plemena naj dobe svoje plemenske pravice, da ne bo več med njimi nezadovoljstva; ustavo treba revidirati, — upravo pa preosnovati, modernizirati, naravnost reformirati. S tem bodo dani predpogoji za zboljšanje naše finančne mizerije, ki jaše naš bedni narod vseh treh plemen. Temu primerno pa mora zunanja politika zavzeti sedanji balkansko-bojni smeri nasprotno smer: politiko miru in gospodarskega sporazuma s sosednimi državami. Če bomo vedno rožljali z orožjem, kje pa ostane naš plug, naša knjiga?! Zunanja politika naj pokaže svetu, da smo element miru in kulturnega napredka. — Iz oči pa ne smemo pustiti Bolgarije, ki mora prej ali slej v zvezo (federacijo) z nami. Glede Rusije pa ni mogoče dati prej nove smernice, dokler se razmere tam ne uredijo. Emigranti nas stanejo stotine milijonov — in baš radi tega se kompromitiramo pred svetom in pripravljamo sovraštvo ruskega kmeta in delavca, kakor tudi demokratičnega inteligenta. — Ladja, ki plove brez cilja očividno nima dobrih krmarjev!

Kulturna vzgoja v naši vojski.

V eni zadnjih številčk smo v kratki notici poročali o izobraževalnem delu v čehoslovaški vojski. To moderno vzgojo vodi posebna kulturna sekcija pri vojnem ministrstvu. Posebni inštruktorji predavajo o „npravni in kulturni vzgoji vojaka“ ter je o tem predmetu izdana posebna knjiga.

Pri vsaki najmanjši edinici vodijo to delo posebni inštruktorji pod vodstvom kulturnih šefov stotnije, bataljona, polka, brigade, divizije, armade, vojnega ministrstva. Pri pehoti so za duševno izobrazbo določene pozimi 4 ure na dan, poletu 2 uri, pri tehničnih četah vse leto po dve uri na dan, istotako pri konjenici in provijantu. Jako intenzivno se ima gojiti izobraževalno delo po bolnišnicah. Na vsakih 40 mož pride en inštruktor. Pouk se vrši izpčetka ločeno po narodnostih, pozneje skupno. O tem delu se ima voditi žurnal, ki je na vpogled komandantu edinice, ki imajo posebnega „kulturnega“ častnika za adjutanta. Če vojak v tem oziru slabo napreduje, izgubi razne olajšave in ugodnosti v službi. Uvajajo se ustmeni izpiti in pismene naloge. Za inštruktorje same so uvedeni posebni tečajji. Pouk se ne vrši v obliki predavanj, ampak v obliki dialoga in ponazoritve. Vojaku je zabičevati, da nima samo braniti domovine, temveč se tudi izobraževati za svoj mirni poklic po službovanju. Narodnostni predsodki se imajo odstranjevati, gojiti je posebno moralno čuvstvo in delati na zblizanje narodov. Disciplinarnost ne sme sloneti na strahu, ampak na prepričanju. Značaj se ima oplemenjevati. Analfabetški tečajji se vrše v krogu po 15 mož. Med kulturno izobrazbo spada: osnove politike, geografija, zgodovina, nacionalna ekonomija, slovstvo, zdravstvo.

V očigled žalostnega dejstva, koliko surovosti je med vojaštvom in da pošten fant, ki pride k vojakom, še-le tam izgubi rešpekt pred samim seboj, bi bilo nujno želeli, da naša

vojna uprava posnema kulturni vzgled bratske nam češkoslovenske republike. Poleg vsega je naš vojak — brez ozira na velikanski odstotek nepismenosti — nujno potreben kulturne vzgoje. Ako bi se ogromne svote vojnega proračuna porabile v tako svrhu, bi ne bilo toliko godrnjanja čez vojsko, ki nikakor ne sme biti torišče surovosti, ampak kulturna vzgojevalnica. Narod in domovina bosta hvaležna onemu, ki bo bodisi v ministerstvu prosvete ali vojne dal prvi inicijativo za uvedbo kulturne vzgoje v naše preštevilne kasarne. Vojak se bo po odslužitvi svojega roka s hvaležnostjo spominjal na kadroško službo, medtem ko se zdaj marsikdo s strahom in studom spominja na vojaško službo, pa bila ista pod Avstrijo ali Jugoslavijo. Torej: kulturno vzgojo naši vojski!

Naša bodoča kraljica.

Rumunska kneginja Marija — je rojena dne 8. januarja leta 1900. Zaročila se je torej ravno na svoj rojstni dan, ko je izpolnila svoje 22. leto. Marija je tretji otrok kralja Ferdinanda I. Njena mati je rojena Angležinja, najstarejša hči vojvoda edinburškega. Na Angleškem smatrajo še sedaj kneginjo Marijo kot svojo princezino in posebno pri Skotih je nadvse priljubljena. Kneginja Marija je živela delj časa na Angleškem in je tudi čisto angleško vzgojena. Poleg njene visoke izobrazbe, pa odlikuje našo bodočo kraljico še v posebni meri njena pri srčnost. Med vojno se je oddala kneginja Marija z vso vmeno postrežbi bolnikov in ranjenec in je bila vedno najodličnejša podpora svoji materi, ki je bila vedno na čelu vsake dobrodelne akcije. Kneginja Marija je vzgojena čisto v duhu rumunske vladarske rodbine, ki se odlikuje po redki demokratičnosti. Rumunski narod srčno ljubi kneginjo Marijo in v Rumuniji ji ne reče nihče drugače kot Marjola, kar bi bilo toliko kot pri nas Marička. Končno je treba še pripomniti, da je kneginja Marija lepota in da se jo splošno nazivlje rumunsko Minjon. — Kakor je gotovo, da ima zaroka našega kralja velik političen pomen, tako pa menda tudi lahko trdimo, da je zveza dveh src. Marija je živo sledila vsem vojnim dogodkom in legendarna slava, ki se je vila okoli našega kralja, junaškega poveljnika najbolj hrabre vojske, je napravila mogočen vtis na mlado Marijo. Posebno se je to zanimanje stopnjevalo, ko so bili jugoslovanski dobrovoljci v času največje nesreče Rumunije, ko je zavzel Mackensen skoro vso Rumunijo, močna in junaška opora Rumunov. Nepozabljivo junaštvo Jugoslovancov v Dobrudži je zadivilo ves svet. Kneginja Marija se je že od tedaj stalno zanimala za Aleksandra in ko je lani bil Aleksander bolan v Parizu, se je Marija dnevno informirala o stanju njegove bolezni. Že lani bi se imela Aleksander in Marija sestati v Parizu, pa je prišla nepričakovana zapreka, Dasi osebno še nista bila znana, sta se po fotografijah poznala že od davna in med obema je bilo že leto dni tiho nagnenje. Zato pa se je zgodila zaroka tudi tako hitro. Da je zaroka v resnici zveza dveh src, pa se vidi še iz drugega vzroka. Prva vest, ki je prišla o zaroki v Beograd ni bila oficialna vest, temveč kralj sam jo je javil svojemu bratrancu Pavlu. Enako pa je javila Marija svojo zaroko svojim prijateljicam takoj in zunaj v svetu so že vedeli o zaroki, še predno je bila oficialno javljena. Kakor nas veseli, da je kraljeva zaroka utrdila naše zunanje stanje, nas pa vendar še bolj veseli, da bo kneginja Marija zvesta in dobra družica našemu ljubljenu kralju.

Čudotvorna steklenica.

(Stara pravljica.)

Živela je zakonska žena, ki je postala od strani svojega moža deležna mnogih batin in ne ravno preprijaznih besed.

Ker se je to dogajalo dan na dan, ji je začelo presedati to vedno prerekanje in zakonska vojska.

Poda se k staremu puščavniku, da ga vpraša za svet.

— Dober dan, Bog daj — kaj pa je tebe prineslo semkaj?

— Eh, dobri mož, imam veliko nadlego: Moj mož me vsak dan bije in krega. Dajte mi zdravilo, ker ne morem več vzdržati takega življenja.

Stari, dobri puščavnik za trenotek pomišlja in odide v stransko čumrato, pa se kmalu vrne s steklenico, napolnjeno z neko tekočino.

— Vidiš, nesrečna žena, to je blagoslovljena voda, katero sem prinesel iz slovite božje poti. Bodi prepričana, da ti to zdravilo pomaga in srečna boš. Kadarkoli začne tvoj mož

sitnari in kričati nad teboj, odpri to steklenico previdno in vzemi v usta požirek te zdravilne vode. Drži jo tako dolgo v ustih, dokler se tvoj mož ne pomiri in ko preneha s kreganjem, šteje v duhu trikrat do trinajst in trikrat do sedem in ko si štela do konca, pogoltni zdravilni lek. Mora ti pomagati.

— Hvala vam, božji mož se zahvali žena vsa vesela in gre domov. Imela pa je daleč in tako se je zgodilo, da se je vrnila nekoliko pozno zvečer. Mož ni imel večerje, pa je bil nevoljen in začel upravičeno sitnari. Žena se poslužila puščavnikovega zdravila in izvrši ves njegov recept. Ko je mož umolknil — je štela in štela in ko je doštela čarovniške številke, je pogoltnila požirek čudotvornega zdravila.

To je ponavljala vsaki dan — od slučaja do slučaja. Pomagalo je; kajti odkar je rabila to čudotvorno zdravilo, ni dobila nobene zausnice, kamoli batino.

Vsa vesela se napoti ponovno k puščavniku in ker je porabila že celo obilno steklenico, ga zaprosi za novo.

— Ali je pomagalo, žena? — jo vpraša stari puščavnik.

— Pa še kako! Nikdar, dokler bom živa,

vas ne morem pozabiti oče, kako zdravilen je vaš lek. Prosim, dajte mi še eno steklenico; saj rada plačam.

— Ni potrebno, dobra žena. Ozdravljena si.

— Kakó — ni potrebno? Lepo vas prosim, pomagajte mi! Tako lepega miru ni nikdar bilo med nama in celo prijazno besedo mi privošči in zelo ljubeznjiv je postal z menoj. —

— No vidiš, da je pomagalo. Ali meni je bilo v resnici samo do tega, da ti dam dober nauk, da je molčati zlato. Tvoj mož te zato ni več pretepal, ker si molčala in mu nisi odgovarjala. Ako vidiš, da se rad krega, pusti ga in ga ne draži. Molči, pa se bo tudi on naveličal treskati po tebi. Ali si razumela? To je vsa skrivnost in sedaj razumeš, da ne potrebuješ več tega zdravila. Molčati znaš tudi brez tega. —

— Razumem dobri mož! Hvala vam za vaš lepi nauk — je komajslušno in nekoliko osramočena odgovorila in se poslovila od starega puščavnika, ki ji je dal čudotvorno steklenico.

Držala se je njegovega sveta in ni nikdar imela priložnosti tožiti nad surovostjo svojega moža.

O novi taksi na oglase.

„Uradni List“ pokrajinske uprave za Slovenijo je v svoji številki 2. z dne 9. januarja 1922. objavil besedilo zakona o novi taksi na oglase. V objavljenem besedilu pa je nekaj nejasnosti, ki nujno potrebujejo pojasnil ozir. premembe.

Tako smatra gori navedeni zakon med drugim za oglase tudi vse časniške notice, s katerimi se čitatelji obveščajo o porokah, zarokah itd. Vesti o zaroki, poroki, smrti, prestopu izpitu, doseženem doktoratu i dr. natisne urednik skoro brez izjeme samo zato, da obvesti kot novičar čitatelje svojega lista o tem dogodku ali pa s tako beležko počasti imenovanega ali njegovo rodbino.

Tovrstne beležke so torej strogo uredniška zadeva, katere nihče ne naroči, še manj pa plača, in nima od njih nobenega materialnega haska, ne zadrževna stranka in ne časopis.

Enako je tudi za naznanili raznih narodnih, kulturnih in drugih društev, naznanili državnih in cerkvenih oblastev v uredniškem delu lista.

Z objavo beležk o prireditvah, občnih zborih, znanstvenih predavanjih, sejah društev in korporacij vrši časopis samo svojo narodno in kulturno dolžnost, objavo oblastvenih odredb in razglasov mu pa narekuje državni patrioški ozir. verski moment.

Iz navedenega jasno sledi, da take in podobne beležke že s stališča navadne pravičnosti ne bi smele zapasti taksi za oglase. Ako ta protikulturni sklep ostane v veljavi, je nujno potrebno, da se pri izdelavi zadevnega pravilnika na vsak način upošteva ravnokar navedeni razlog.

Taksa bi se morala zahtevati pač samo od onih beležk v uredniškem delu, ki nosijo izrazit značaj oglasa ali reklame, ki jo stranka izrečno naroča in plača, n. pr. priporočila bančnih zavodov, industrij, in trgovskih podjetij, hotelov, restavracij ali gostiln, bioskopskih in podobnih predstav.

Konečno omenjamo, da zakon nikjer ne govori o morebitnih pomotah pri zaračunavanju davka na oglase, kakoršne pomote niso ušene ne pri upravah in ne pri davkarijah. Taki slučajji bi se absolutno ne smeli smatrati za kazniv prestop, ampak za računsko napako kot tako, ki se na opozorilo popravi pri obračunu za naslednjo številko. Slučaji pomot se bodo pojavljali tem gotoveje dotlej, dokler se potom posebne naredbe ali poslovnika z vso preciznostjo ne pojasne zgoraj navedene dvomljive ozir. neopravičene določbe.

Tedenske novice

Židovski list v Ljubljani. V Ljubljani je izšel nov list: „Jugoslovenski Informator“. Izhaja v treh jezikih: nemškem, francoskem in tudi hrvaškem. Slovenščine ni v listu več kot datum in firma Peskove tiskarne. Odgovorni urednik je gospod Julije Ralf Tavčnik. List namerava izprva izhajati kot tednik, pozneje kot dnevnik. Služiti ima — kakor se vidi — v prvi vrsti trgovskim interesom ter zainteresirati zunanji svet za Jugoslavijo. List pravi, da hoče postati svetovni list, ki naj zunanje svetu bogastva Jugoslavije.

420 kron za kg. črnega kruha. Od 15. t. m. so dunajski peki povišali cene kruhu. 1 kg črnega kruha stane 420 kron, ena žemljica, ki tehtja 3 in pol dkg, pa 30 kron. Hlebček belega kruha, ki je težak 32 dkg, stane 360 kron. S tem je postal za navadne neverižniške rodbine tudi kruh — luksuz.

Automat za časopise. Seveda so to novo iznajdbo napravili v Ameriki, „Rochester Herald“ je postavil na vseh prometnih krajih avtomate, v katere se postavi okrog 100 izvodov lista. Če vržeš 3 cente v avtomat, dobiš 1 izvod lista. List je na ta način dobil mnogo več odjemalcev kot pa preje, dokler je imel precej drage kolporterje.

Ženske proti luksusu. Sarajevske ženske so pričele z veliko akcijo proti luksuzu in so v ta namen sklicale več javnih zborovanj. O uspehu pa se v splošnem precej dvomi.

Dolarski princ. Velikansko senzacijo je tu vzbudila aretacija dveh poštnoambulančnih uradnikov, ki sta skozi dva meseca kradla denarna pisma. Pri uradniku M. Stefanoviću so našli 560.800 D., 1045 funtov sterlingov, 150 zlatih turških lir in mnogo drugega zlata. Pri drugem dva milijona dinarjev in mnogo zlata. Državo sta oškodovala skoro za 100 milijonov dinarjev. Hotela sta pobegniti v Ameriko.

Verski pouk v Nemčiji. Po novem državnem zakonu o verskem pouku, ki je izšel 1. januarja t. l. in velja za celo nemško republiko, je za odglasitev otroka od verskega pouka treba privolitve obeh roditeljev. Ako zahteva samo oče ali pa samo mati, da otrok ne

hodi k verouku, se prošnji ne ugodi, ter mora otrok obiskovati verouk. — Nemška vlada ve ceniti pomen verouka v učilnicah in to je najboljše poročilo za lepšo bodočnost nemškega naroda.

Orlovske prireditve. Finančno ravnateljstvo je odgovorilo na tozadevno vlogo KSZ v Mariboru, da so vse orlovske prireditve (razven plesa) proste vsakega davka. To javljamo vsem našim društvom.

Nova književnost. Sv. Peter Klaver, apostol zamorcev. Kratek životopis, priredil o. Janez Pristov, S. J. Cena 2 dinarja (8 K). Vsem kongregacijam in prijateljem misijonov toplo priporočamo. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Miklošičeva c. 3, ali pa v Jugoslovanski bukvarni. — Klic Božji. Verska igra za dekleta, v treh dejanjih. Francoski spisal afrik. misijonar Jože Baeteman, prevel Angelik. Cena 2 dinarja (8 K). Dobi se pri Družbi sv. Petra Klaverja v Ljubljani. Naročajte istotam lepi Klav. koledar cena 5 K in ljubki mladinski koledarček c. samo 3 K.

Za npravno povzdigo naroda. Pravkar je izšla prva številka novega mesečnika „Prerod“, ki hoče biti glasnik za npravno povzdigo naroda. Kako visoko pojmi list to svojo nalogo, kažejo članki in razprave, ki jih prinaša v svoji prvi številki: Da bomo narod poštenjakovi! Uredništvo. — Starišem! Univ. prof. dr. K. Ozvald. — Vstani moj rod! Silvij Sardenko. — Mladini! Prof. Fr. Jeran. — Ali hlapci aii svobodni? Fr. S. Finžgar. — Alkohol in kriminaliteta. Univ. prof. dr. M. Dolenc. — Kvišku srca! Nadučitelj Al. Križnišnik. — Drobiž. — Vsak, komur je na srcu sreča in bodočnost našega naroda, mora stopiti v krog delavcev za njegov npravni prerod. Da je tega nujno potreben, vemo vsi in nihče se ne sme odtegniti delu zanj. Kdor more, naj sodeluje pri „Prerodu“, kdor tega ne more, naj si list vsaj naroči in ga širi v svoji okolici. Cena listu je malenkostna: 10 dinarjev. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

70letnica dr. Antona Gregorčiča. Goriški politik dr. Anton Gregorčič je praznoval te dni svojo 70letnico. Dolgih 40 let že traja njegovo javno delovanje na političnem, kulturnem in gospodarskem polju goriških Slovencev: Krepka, žilava, vstrajna osebnost je dr. A. Gregorčič, mož, ki se je znal boriti spretno in je zmagal v slučajih najhujših ovir, ki so mu jih stavili številni politični nasprotniki. Vsestransko je bilo njegovo delovanje in dasi se mu je v političnem pogledu morda včasih opravičeno kaj očitalo, je nadkrivilo vse iz raznih političnih situacij sledeče trenutne spodtakljivosti njegovo čisto, vzvišeno delovanje na šolskem polju v goriškem mestu. To so bili uspehi neprecenljive vrednosti. Vojna nam je vzela nekdanjo Gorico, ni pa vzela slovenskega delovanja v njej, v katerem zopet vidimo dr. Gregorčiča. Svojo skrb za goriško deželo pa izvaja neumorno dalje v sedanjem deželnem odboju, kjer bo njegova bistrrost in široko znanje deželnih razmer našemu tamošnjemu ljudstvu v obilno korist. Želimo dr. A. Gregorčiču še nadaljnjega zdravlja in krepkosti.

Sodna razdelitev apaške kotline. Ministrstvo za pravosodje je razdelilo Apaško kotlino na sodne okraje Gornja Radgona, Sv. Lenart in Maribor. K okrajnemu sodišču Maribor pripada občina Sladki vrh, k Sv. Lenartu občine Dražeo vrh, Lokavce, Rožengrunt, Ščavnica, Velka in trata vsi drugi kraji pa pripadajo h Gornji Radgoni.

Petdinarski bankovci. Pred dnevi je poštno ravnateljstvo sporočilo vsem listom, da je finančno ministrstvo odredilo, da se vzamejo petdinarski bankovci iz prometa in da jih državne blagajne po 20. januarju 1922 ne smejo več sprejemati, pač pa da jih bodo zamenjavale podružnice Narodne banke do 20. julija 1922, centrala pa celo do novembra 1922. Informirali smo se tozadevno na finančni delegaciji in smo pooblašeni izjaviti, da finančna delegacija doslej ni dobila od ministrstva iz Belgrada še nobene tozadevne naredbe. Finančna (deželna) blagajna in vsi davčni uradi morajo sprejemati petdinarske bankovce, dokler ne dobijo od finančne delegacije kakega drugega navodila. Če kak davčni urad ne bi hotel sprejeti petdinarskih bankovcev, naj se to takoj javi finančni delegaciji.

Sprejem gojencev v strojno šolo vojne mornarice. Po naredbi vojnega ministra z dne 13. decembra 1921, številka 9523, se sprejme meseca junija t. l. 70 mladeničev v strojno šolo vojne mornarice v Zeleniki, Boka Kotorska, Dalmacija. Pogoji za sprejem so: 1. Naše državljanstvo (domovnica); 2. starost 17 do 20 let (rojstni list); 3. najmanj 4 razrede ljudske šole (zadnje šolsko izpričevalo); 4. neomadeževano vedenje (npravnostno izpričevalo); 5. dovolitev staršev po predpisanem obrascu; vsaj dve-

letna učna doba kovaške, kleparske, ključavničarske, strugarske, šoferske, električarske, monterke ali slične obrti (učno izpričevalo); 7. telesna sposobnost (izpričevalo aktivnega vojaškega zdravnika); 8. samski stan (župnijsko ali občinsko potrdilo). — Lastnoručno sane prošnje za sprejem v strojno šolo vojne in mornarice je najkasneje do 30. aprila 1922 vposlati komandantu strojne šole vojne mornarice v Zeleniki, Boka Kotorska, Dalmacija, ki morajo biti opremljene z zgoraj navedenimi listinami.

Molière. (Ob tristoletnici njegovega rojstva.) Jean Baptiste Molière (pravzaprav Poquelin), največji francoski pesnik za burke, je bil rojen 15. jan. 1622 v Parizu in je umrl 17. febr. 1673. Bil je sin pariškega meščana, dvornega tapetnika, ki je dal svojega sina na razna učilišča, da bi se tem bolj izučil. Študiral je pravo, katero je tudi nekaj časa prakticiral. Srce ga je pa vlečlo drugam, v gledališče. Leta 1643 je postal član gledališke družbe L' Illustre Théâtre, kateri je načeljeval že leta 1650. Leta 1648 je igral prvič pred kraljem Ludvikom XIV. Leta 1662 se je oženil z 19letno igralko Armande Béjart, ki mu je pa zagrenila celo življenje. Pri 4. predstavi „Domišljavega bolnika“ ga je v glavni vlogi prijel srčni krč in je še isti dan umrl. Spisal je 32 dram. Na višek se je povzpел pri dramah Le tartuffe, Le misanthrope in L' avare, v katerih je hotel vzgajati ljudi na zakonski stan. Molière je bil mož, ki je sovražil laž in hinavščino. Bičal je neizprosno slabe navade vseh stanov brez izjeme. — Največja njegova slava obstoji v tem, da je res večni pesnik človeštva. Osebe, ki jih je vstvaril, imajo tako jasno duševno fizionomijo, da jih vsak lahko izmed tisoč spozna. Človek se tako živi v nje, da misli, da je ž njimi živel. Vsako stotletje jih ima za svoje sovražnike. Najvišja inštanca, je-li njegovo delo bilo dobro ali ne, bila njegova dobra stara gospodinja, pripr. a navadna kmetica. Kadar je končal kako delo, jo je povabil k sebi v sobo in ji čital. Če se je kuharica smejala, je bil Molière zadovoljen, če je ostala pusta, je dramo uničil. Molière je bil istočasno igralec, avtor, ravnatelj in režiser. Tako izvanredno je bil nadarjen, da je lahko razveseljeval navadno ljudstvo in dvor. Čista duša in dobrohotnost srca združena z izvanredno nadarjenostjo sta dala ne samo Francozom, ampak vsemu svetu pesnika-učitelja. Slava njegovemu spominu!

Planinski ples, združen s pohorskim sejmom priredi v sredo 1. februarja t. l. Mariborska podružnica S. P. D. v glavni in vseh postranskih Götzovih dvorah v Mariboru. Ta planinska prireditev, združena s pohorskim sejmom, bo gotovo izmed največjih strakcij sezije: v planinskem stilu kar najkukusnejše in umetniško okrašene prostrane dvorane, 2 vojaški godbi, okinčani paviljoni z vinsko kapljico, prekašajočo naktar, ter jestvinami in pecivom vseh vrst, drča, planinska kramarija ter vse polno drugih planinskem slogu prilagojenih znamenitosti. Vse pa bo združeval v idejno celoto in harmonijo „Planinski šaljivec“, svetovni list pod odgovornim uredništvom za ta večer posebej osokoljenega planinskega kozla: prava pravcata planinska nebesa z rajanjem v planinski, narodni ali promenadni noši. Vstopnice po 10 dinarjev se v predprodaji pri društvenih odborikih ter v trgovinah, označenih na plakatih in zvečer pri blagajni. — Na svidenje v planinskem rajju!

Dopis

Gornja Radgona. (Naš prvi koncert.) Gornjeradgonsko kmetijsko bralno društvo je priredilo svoj prvi koncert, namenjen vsem prijateljem ljudske prosvete. Skromna so bila naša vabila, a bila so iskrena in mnogobrojni odziv nas je odškodoval za vse, kar smo kedaj v kruti politični borbi pretrpeli. — Prostorna dvorana Posojilnice se je takoj napolnila. Prišli so mnogi in odkritosrčno veseli smo bili vseh, ki so prišli. Postavili smo si ne baš prelahek program in ga izvedli, kakor se spodobi in upamo v splošno zadovoljnost. To, kar se je povabljenemu občinstvu dalo, pa je bilo plod dolgotrajnega tihega prosvetnega dela, ki ne išče puhle hvale, ampak ima za smernico samo pozitivno delo. V tem znamenju bomo delovali tudi v bodoče in imamo že vnaprej zagotovilo, da bo ljudstvo, kateremu je to naše prosvetno delovanje namenjeno, spoznalo, kdo je zanj in kdo ga

ne upošteva. Vspored je bil srečno izbran in je splošno ugajal. Nekatere skladbe, kakor O. Devova „Pojdem u rute“ (narodna), Vinko Vodopivčeva „Žabja svatba“ in dr. so se morale na splošno željo ponavljati. Istotako nekatere tamburaške točke. — Glavna zasluga, da se je pevski program tako dobro izvedel gre neumornemu pevovodju pevskega odseka vlč. g. Ašiču, vodju tamb. odseka g. Petru Potočniku, posebno pa preč. g. župniku A. Kocbeku, ki je kot predsednik pripravljalnega odbora dajal prekoristne nasvete. Posebno priznanje gre g. H. Zotterju, ki je kot solist imel zelo težko nalogo, kakor tudi vsem cenj. pevkam in pevcem. Nadalje vrlim rodoljubom, ki so darovali pevske in tamb. zboru pijače i. t. d. Za izborni vodstvo kuhinje gre posebna zahvala gospodu in gospej Rozmanič, ki se nista ustrašila naporega dela in z obudovanjem vredno spretnostjo pripomogla k temu, da so vsi gosti bili zadovoljni. Iskreno priznanje tudi požrtvovalnemu pripr. delu g. Neudauerja, kakor tudi vsem ostalim, ki so pripomogli k temu, da je prireditel tako lepo uspela. Koncert je trajal v pozno noč in je kaj prijetno dirnilo marsikaterega Slovenca, ko je videl v složnem društvu obmejne Slovence vseh strank. Pesem, nebeška poslanka — je združila vse. Le tupatam se je komaj opazila le navidez mučna razlika med „demokratom“ in „klerikalcem“. Želeti je le, da bi se take prireditve, ki so čisto kulturnega značaja večkrat vršile posebno tu na meji in da bi se na ta način vsaj za nekaj časa otresli ogabne politične gonje in zaživel ono bratsko slogo, ki je vedno bila ideal slovanstva. Domačemu Kmetijskemu bralnemu društvu, ki ne živi baš v briljantnih razmerah pa kličemo: Le neustrašno naprej! Pot, po kateri hodite, je prava. Z Bogom za narod!

Gornja Radgona. V nedeljo dne 29. januarja t. l. se vrši v dvorani Posojilnice občni zbor Kmetijskega bralnega društva. Začetek ob 3. uri popoldne po večernicah. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo odborov. 2. Predložitev računov. 3. Določitev članarine. 4. Volitev odbora in 5. Slučajnosti. Govornik pride iz Maribora. Vsi člani, somišljeniki in prijatelji se vabijo, da se občnega zbora številno udeležijo in pripeljejo s seboj tudi svoje prijatelje.

Odbor.

Gornja Radgona. Drsanje dece. Že enkrat smo opozorili na to, da je drsanje dece po klancu, ki vodi od cerkve in šole do župnišča za posetnike cerkve zelo nevarno. Seveda naš obč. zastop se za to ne zmeni. Ponovno naprošeni, pozivljamo znova g. občinskega predstojnika, da napravi enkrat v tem oziru red. Pred nedavnim časom se je odrasel človek malodane ubil. En deček si je zlomil nosno kost, itd. Ako noče in ne more obč. zastop s svojim cestnim odsekom ničesar ukreniti, pa ima šolsko vodstvo najbrž toliko vpliva na

deco, da to sankanje na imenovanem mestu zabrani oz. prepove. Nič nimamo proti temu, da se deca sanjka. Prometni kraji pa za tak šport niso pripravljeni.

Lutverci. (Nepravilno postopanje polit. oblasti.) Ob priliki revizije meroizkustva apačke kotline smo imeli naročilo, pripeljati v Apače sode, tehtnice in druge stvari, ki se tičejo meroizkustva. Vse to se je zgodilo popolnoma v smislu naročila gospoda meroizkusnika. Kar naenkrat nas pa pozove okrajno glavarstvo na odgovor radi neizvršitve tega ukrepa in nas po vrsti občutno kaznuje. Tako postopanje je zelo čudno in zato vprašamo g. meroizkusnika, kako je sploh vse to mogoče, ko je vendar moral na lastne oči videti, da smo ravnali po njegovem naročilu?!

Ljutomer. Zaročila se je gdč. Inka Karbova, učiteljica pri Sv. Križu pri Ljutomeru z g. Viktor Kladnikom inženirjem v Ljutomeru. Naše iskrene čestitke!

Ljutomer. Jugoslovenska Matica podružnica Ljutomer priredi dne 4. februarja 1922 v Ljutomeru v prostorih g. Sterman-a „Zabaven večer“ s petjem, šaljivim nastopom in plesom. Začetek točno 1/2 8 ure. Udeležite se vsi tega večera in položite mal dar 5 Din. Jugosl. Matici.

Murska Sobota. (Darovi Jugoslovenski Matici). Nadučitelj g. Kočar je izročil podrž. v Murski Soboti svoto 2000 kron, kot delež dobička o priliki zabave, ki se je vršila dne 5. januarja 1922 v Cankovi. Vsem vrlim prirediteljem in posebno pa g. nadučitelju Kočarju se odbor v ime našega trpečega naroda v neosvojeni domovini najtopleje zahvaljuje. Jugoslovenska Matica, podružnica v Murski Soboti je vposlala 13. t. m. pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Maticе v Ljubljani 33.000 kron. S prispevki se je odlikovalo v zadnjih treh mesecih posebno učiteljstvo in orožništvo v Prekmurju, katero najbolj pozna trpljenje in nasilje, ki ga mora prenašati naš še neosvo-

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za ugo zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blogo delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga: 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica . 48 K

Za prodajalce:

12 dojnati ali 4 specijalne steklenice . 168 K
24 „ „ 8 „ „ . 280 K
36 „ „ 12 „ „ . 394 K
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7-50 K; Elsa mentolni klinčci 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; Pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumskimiris 41 K; Glycerin 6 in 30 K; Lysol, Lysiform 30 K; Kineski čaj 3 K; Elsa mrčešni prašek 15 K; Strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elsatrg št. 326, Hrvaško.

bojni narod. Enako požrtvovalno se je izkazalo tudi oboje drž. policije v Murski Soboti, ki nam pošilja redno skoro vsak mesec večjo ali manjšo zbirko, ki znaša dosedaj že 2337-05 K in 3 dolarje, skupaj 3221-05 K. Tem potom izrekamo najtoplejšo in najsrčnejšo zahvalo vsem tudi neimenovanim darovalcem in sodelovalcem, ki se zbirajo okoli Jugoslovenske narodne Obrane z uverjenjem, da bo ta denar najkoristnejše uporabljen za ublaženje muk in boli naših sonarodnjakov v neodrešeni domovini. Odbor.

Govorite povsod slovenski!

KORANIT

asbestni škrljevec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. **Tovarna v Karlovcu** (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo
Fran Hočevar, Moste, p. Žirovnica, Gor.

Stavbeniki, podjetniki in vsi, ki hoče imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju zahtevajte oferte

Josip Pleško
krojaški mojster, G. Radgona
Spodnji Griz št. 16.

Priporočam se za vsakovrstna dela. Izdelujem po modi in po volji vsakega naročnika.

Pozor mlinarji!!

Proda se mlin na Ščavnici s 3 kamni tudi se dela olje iz vsake vrste semenja; mesi se z mašinom. Stoji pri okrajni cesti, stavljen 1899. leta, odaljen od železnice eno uro; zraven sta dva orala njive, več pove posestnica Trstenjak Maria pri Sv. Jurju ob Ščavnici pri Ljutomeru.

Pridna močna dekla

30 do 40 let stara, z dobrimi spričevali, se od 1. do 15. sušca pri trgovki Ivani Horvatič v Križevcih pri Ljutomeru v službo sprejme, plača po dogovoru.

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo nekoga izdelka **gotovo do 100 kron na dan zaslužiti**, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. — Josip Batič, Litija.

Proda se

zaradi preselitve lepo

posestvo

obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, vinograda, sadonosnika, njiva in gozd, skupaj 6 oralov. Proda se s pohištvo vred. Martin Grosman, mizar, Okoslavski vrh št. 32, pošta Sv. Jurij ob Šč.

8000 prvovrstnih

korenitih trt „Šmarnica“ proda Antonija Štuhec (Bolkova) Terbegovci 1. p. sv. Jurij ob Ščavnici.

Klobuke

vsake vrste ima na prodaj J. Postružnik klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z neom. z.

sprejema **hranilne vloge** ter jih obrestuje po 4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.